

T-2 d.o.o.
Poslovni center T-2
Verovškova 64A • SI-1000 Ljubljana
t 0590 00 000 f 0590 00 001
e info@t-2.net w www.t-2.net

**AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA OMREŽJA
IN STORITVE REPUBLIKE SLOVENIJE**
Stegne 7
1000 Ljubljana

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve
Republike Slovenije

Prejeto.	19 -11- 2015	Sig z	0214
		Prih	
Številka zadeve	38241-1/2015/36		
V vrednost			

V Ljubljani, 18.11.2015

Št. zadeve: 38241-1/2015-29

**Zadeva: ODZIV NA ANALIZO IN PREDLOG SPREMEMBE DELA UKREPA NA UPOŠTEVNEM TRGU
»ŠIROKOPASOVNI DOSTOP (MEDOPERATERSKI TRG)« št. 38241-1/2015-29 z dne 19.10.2015**

Spoštovani!

V družbi T-2 d.o.o. smo preučili vašo Analizo in predlog sprememb dela ukrepa na upoštevnom trgu »širokopasovni dostop (medoperaterski trg)« (v nadaljevanju Analiza), objavljeno na strani Agencije dne 19.10.2015, in skladno s pozivom podajamo naslednje pripombe kot sledi v nadaljevanju.

Uvodoma ugotavljamo, da predlog spremenjenih ukrepov cenovnega nadzora ni skladen z novim Priporočilom C(2014) 7174 o upoštevni trgih in Priporočilom C(2013) 5761 o nediskriminaciji in investicijah in ne temelji na ekonomskih razlogih dolgoročnih koristi za končne uporabnike in ima, kot je poudarjeno v samem tekstu, za bistveni motiv odpravo "neenakovrednega položaja" Telekoma Slovenije nasproti ostalim operaterjem. Status Telekoma Slovenije je nasprotno privilegiran zaradi njegovega lastništva povsod prisotnega omrežja ter statusa operaterja s pomembno tržno močjo (OTPM), ki predstavlja tudi izhodišče za regulacijo. Agencija je tako v nasprotju s 195. členom ZEKom-1 kot cilj regulacije v samem uvodu Analize določila krepitev tržne pozicije nacionalnega operaterja nasproti novim vstopnikom (»Agencija bo v skladu z zavezami o sledenju učinkom regulacije, preoblikovala cenovne obveznosti za operaterja s pomembno tržno močjo, da bo lahko kompetitivno nastopil na trgu in s tem spodbudil implementacijo višjih hitrosti ter utilizacijo NGA omrežja").

Zato ni primerno, da Agencija slabi metodo »maloprodajna cena minus«, ki že sicer daje Telekomu Slovenije popolno svobodo pri oblikovanju maloprodajnih cen, in ki je bila neučinkovita pri doseganju ustreznih maloprodajnih cen zaradi oblikovanja večstoritvenih paketov s strani Telekoma Slovenije, za katere obveznost ni veljala, ne pa zaradi previsokih »minusov«.

EVROPSKI REGULATORNI OKVIR

Neusklajenost z definicijo upoštevni trgov iz leta 2014

Ker na novo določena cenovna metodologija v smislu hierarhij omrežja še vedno temelji na Priporočilu o upoštevni trgov iz leta 2007, Priporočilo iz leta 2014 pa še ni bilo implementirano, čeprav se že približujemo koncu leta 2015, bi bilo pred spremembo »minusov« nujno analizirati trg kot celoto v luči novih Trgov 3b ter 4, slednjega zlasti z ozirom na določanje cen za visokokakovostne optične povezave. Ni primerno, da se metodologija nadzora cen spreminja v taki meri brez pregleda, ali upoštevni trg sploh še ustreza trgu oziroma trgov na novem seznamu.

Neskladnost ukrepa s Priporočilom C(2013) 5761

Naložitev nove cenovne regulative, ki jo je oblikovala Agencija, ni prestala testa 48. in 49. točke Priporočila C(2013) 5761. Navedeni točki bi v primeru nadaljevanja metodologije »maloprodajna cena minus« med drugim zahtevali ekvivalenco dostopa ter testa ekonomske in tehnične ponovljivosti. Kot minimum bi se morala Agencija na transparenten način, ki bi vključeval zainteresirano javnost, pred tovrstno spremembo cen prepričati, da so pogoji za »maloprodajna cena minus« izpolnjeni, da torej ni pogojev za naložitev obveznosti stroškovne naravnosti cen.

PRIPOMBE NA ANALIZO

Ugotavljamo, da Agencija v analizi stanja primerja vsebinsko različne pakete operaterjev. V nadaljevanju primeroma navedene neustrezne primerjave:

- Primerjava paketa T-2, ki ne vključuje TV shem in časovnih funkcij s paketom Telekoma Slovenije, ki vključene vse storitve;
- Kot dodaten primer iz prakse, ki se nanaša na hitrosti 30+Mbps, lahko navedemo Modri paket Telekoma Slovenije, ki je skoraj 15€ (MPC) cenejši od primerljive storitve pri T-2-ju.

Agencija pakete nato zreducira in jih primerja zgolj po hitrosti interneta. Iz tega izpelje sklep, da je Telekom Slovenije pri nujenju višjih hitrosti širokopasovnega dostopa v neenakovrednem položaju, kar seveda ne drži. Če analiza ni ustrezno izpeljana tudi iz nje izhajajoči ukrepi ne morejo biti ustrezni.

Kot smo navedli že zgoraj, je analiza trga »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)« in na njej temelječa odločba (tako trenutno veljavna kot novo predlagana) pomanjkljiva iz razloga, ker Telekomu Slovenije omogoča, da zaobide regulativo po metodi »maloprodajna cena minus« z oblikovanjem paketov s specializiranimi storitvami (storitev IPTV, storitev telefonije IP in druge) ter mobilnimi storitvami. Navedeno bolj podrobno predstavljamo v nadaljevanju tega odziva. Obveznost prepovedi škarij cen je prešibka, da bi preprečevala zlorabe na paketih. Ne glede na morebitna preverjanja s strani Agencije bi zgoraj opisana razlika v ceni 15€ na konkurenčnem trgu za regulatorja morala predstavljati jasen znak, da dotedanja regulacija ni prinesla željenih rezultatov. »Slaba izkoriščenost« omrežja Telekoma Slovenije, kot navaja Agencija, je lahko posledica slabih prodajnih in marketinških odločitev, po katerih daje Telekom Slovenije omejevanju konkurence z visokimi veleprodajnimi cenami prednost celo pred lastno prodajno ekspanzijo.

Primerjava z državami članicami EU

V sliki 5 poglavja Analize Agencija podaja primerjavo Slovenije z državami članicami EU glede deleža širokopasovnih priključkov po hitrosti. Menimo, da je pri tem predvsem potrebno preveriti ali preostale države članice EU uporabljajo enotno metodologijo oziroma kakšen je pri posameznih državah postopek analize stanja na trgu in potek zbiranja podatkov. Navedeno je ključnega pomena, saj lahko v nasprotnem primeru prihaja do različnih podatkov posameznih držav članic glede:

- Kapacitete storitve dostopa do interneta,
- Kapacitete priključka, ki poleg kapacitete storitve dostopa do interneta vključuje še kapaciteto drugih operaterjevih storitev (npr. telefonije IP in IP TV) ter
- Maksimalne kapacitete priključka, ki jo lahko naroči uporabnik.

Menimo, da Agencija kot relevanten podatek sporoča kapaciteto storitve dostopa do interneta in ne kapacitete priključka kot predpostavljamo, da to sporočajo agencije drugih članic EU.

Obstoječi popusti Telekoma Slovenije

Telekom Slovenije operaterjem (tudi T-2) nudi popust pri uporabi storitve širokopasovnega dostopa. To nakazuje, da ima Telekom Slovenije še vedno stroškovno rezervo. Zato predlagamo, da se namesto spremembe regulacije po metodi "maloprodajna cena minus" v korist Telekoma Slovenije, s pomočjo Agencije doseže znižanje stroškov zakupa širokopasovnega dostopa določenega v vzorčni ponudbi Telekoma Slovenije.

Nekonkurenčnost maloprodajne ponudbe Telekoma Slovenije

V okviru analize maloprodajnih ponudb samostojnega interneta preko xDSL in FTTH Agencija ugotavlja, da je ponudba Telekoma Slovenije skromna. Zato se čudimo, da se Telekom Slovenije za izboljšanje svojega konkurenčnega stanja najprej obrača na Agencijo.

Ugotovitve glede ukrepov na regionalnem nivoju

Sprememba regulacije na trgu »širokopasovni dostop« predvideva manjše popuste na višje hitrosti širokopasovnega dostopa. Ponujata se torej dve možnosti in sicer sprememba veleprodajne cene (cene, ki jo Telekom Slovenije ponuja drugim operaterjem) ali sprememba maloprodajne cene (maloprodajna cena Telekoma Slovenije). Ker agencija hkrati navaja dodatno omejitev, da veleprodajne cene ne smejo preseči trenutno veljavnih cen, objavljenih v Vzorčni ponudbi za širokopasovni dostop z bitnim tokom (z dne 24.9.2015), je precej verjetno, da se veleprodajne cene ne bodo bistveno spreminjale. Telekom Slovenije pa bo imel ob ohranitvi trenutno veljavnih veleprodajnih cen več možnosti pri oblikovanju maloprodajnih cen, kar pomeni, da bo lahko bistveno pocenil svoje maloprodajne pakete, tako na bakrenem, kot tudi na optičnem omrežju. Iz tega sledi, da je predlog nove regulacije ugoden izključno za Telekom Slovenije. Agencija navaja, da Slovenija zaostaja za drugimi državami članicami EU v hitrostih širokopasovnega dostopa in da bo preoblikovala cenovne obveznosti Telekoma Slovenije tako, da bo lahko kompetitivno nastopil na trgu in s tem spodbudil implementacijo višjih hitrosti. Ostali operaterji, ki nudimo širokopasovni dostop preko bitnega toka Telekoma Slovenije, bomo postali manj konkurenčni pri nujenju storitev na gostujočih omrežjih in torej ne bomo mogli konkurirati nizkim maloprodajnim cenam, ki jih bo ponudil Telekom Slovenije.

Strinjamo se s predlogom Agencije, da se uvedejo novi razredi prenosnih hitrosti, vendar se nam zdi ključno, da se ohranijo trenutno veljavni popusti («minusi») ter da se Agencija izogne očitno prenizkim minusom (30%), ki so primerni kvečjemu za produkte, ki se približujejo čisti preprodaji, in ki ne upoštevajo stroškov, ki jih ima v praksi operater z zagotavljanjem maloprodajnega interneta visoke hitrosti (povezljivost v internet ipd.). Le tako bomo lahko drugi operaterji enakopravno in rentabilno nudili svoje storitve na trgu, pozitivne posledice učinkovite konkurence na trgu pa bodo občutili tudi končni uporabniki.

DRUGI KOMENTARJI VEZANI NA STORITEV ŠIROKOPASOVNEGA DOSTOPA

Upoštevanje Vzorčne ponudbe za širokopasovni dostop z bitnim tokom Telekoma Slovenije

V Analizi Agencija ugotavlja, da se naročniki v vedno večji meri odločajo za sestavljene storitve oziroma pakete t.i. trojček, ki vsebuje dostop do interneta, stacionarno telefonijo in storitev televizije. Agencija se je sicer v Analizi osredotočila na storitev dostopa do interneta. V Prilogi 2 Vzorčne ponudbe za širokopasovni dostop z bitnim tokom Telekoma Slovenije so poleg zakupnine za širokopasovni dostop opredeljuje še druge cene / stroške za operaterje:

- Stroške vzpostavitve širokopasovnega dostopa,
- Stroške priprave in vzpostavitve priključne točke,
- Konfiguracija VPN IP/MPLS,
- Zakup kapacitet za storitev IP telefonije,
- Zakup kapacitet za storitev IP televizije,
- Zakup kapacitet v dostopovnem omrežju Telekoma Slovenije (razni)
- In drugi (glej Prilogo 2).

Izračuni T-2 kažejo, da je ob upoštevanju vseh stroškov, ki jih Telekom Slovenije operaterju zaračuna za nudenje storitve trojček končnemu naročniku, samo nudenje storitve nerentabilno. Zato T-2 pri Telekomu Slovenije ne naroča storitev, ki so vezane na telefonijo IP in IPTV, ampak te storitve končnim naročnikom nudi na OTT način. S tem optimizira stroške, navkljub temu pa veleprodajne storitve širokopasovnega dostopa Telekoma Slovenije T-2 uporablja le zato, da je s storitvami prisoten na področjih, ki jih ne doseže preko lastnega omrežja FTTH ali razvezane bakrene in optične dostopovne zanke Telekoma Slovenije.

Vzdrževanje storitve

Naj dodamo, da storitev širokopasovnega dostopa z bitnim tokom na bakrenem omrežju ustrezno deluje le tam, kjer je omrežje ustrezno vzdrževano oziroma so parice v ustreznem stanju.

ZAKLJUČEK

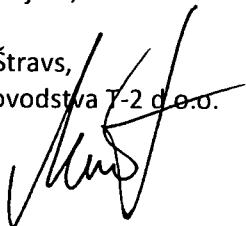
Na podlagi navedbe v 7 odstavku poglavja Uvoda Analize sklepamo, da je pobudo za pripravo Analize podal Telekom Slovenije, saj je Agencija ravno od Telekoma Slovenije zahtevala obrazložitev spremenjenega stanja. V opazovanem obdobju od 1Q2011 do 2Q2015 je Telekomu Slovenije tržni delež priključkov dostopa do interneta padel iz 42,6 % na 34,5 %. Telekom Slovenije si želi zadržati padec tržnega deleža tudi s posredovanjem zahtev Agenciji. Pričakujemo, da Agencija ne bo sprejela argumentov Telekoma Slovenije in s tem okrnila konkurenco pri ponudbi dostopa do interneta končnim naročnikom.

Priporočamo, da Agencija z regulatornimi ukrepi naloži Telekomu Slovenije, da zniža cene in poenostavi storitev veleprodajnega širokopasovnega dostopa. Prav tako naj Agencija z regulatornimi ukrepi naloži Telekomu Slovenije, da zniža cene razvezane bakrene in optične zanke.

T-2 zaključuje, da bi morala Agencija ob spremljanju učinkov regulacije glede na nekatere zgoraj opisane razmere na trgu omogočiti normalno delovanje celotnega trga širokopasovnih storitev v Sloveniji.

S spoštovanjem,

Miroslav Štravs,
Član posloводства T-2 d.o.o.

1

T-2 d.o.o.
Vernvškova ul. 64a
1000 Ljubljana